

To Read, To Discover Background to “The Last Mughal: The Fall of a Dynasty, Delhi, 1857” (translated for Thai) Part II

To Read

“The Last Mughal: The Fall of a Dynasty, Delhi, 1857,” authored by Western historian William Dalrymple and published by Penguin Books India in 2007, is a highly recommended work about India. Subsequently, in 2023, Matichon Publishing House released the Thai version, translated by Suphatra Bhumipraphas.

This book provides an account of Indian history in the 1850s. The year 1858 marked the end of the British East India Company’s rule and the Mughal (Muslim dynasty), followed by the commencement of the British crown era. This book offers insights into certain aspects and significant chronological events of the British presence in India.

To know (the context of Indian history)

In the history of the British colonial period in India, two predominant eras comprised five periods: a) three periods during the British East India Company era, and b) two periods during the British Crown era. This book refers to the British East India Company era as the “Company” era. The first period spans 122 years between 1651 and 1773, during which they established the “Factory” called Fort William on the banks of the Hugli River in Bengal

(although the first fort was built in South India). The second period, following the Regulating Act of 1773, lasted 55 years between 1773 and 1828, with the highest position designated as Governor-General of Fort William. The third period, following the Charter Act, extended from 1833 to 1856, totalling 23 years, with the highest position designated as Governor-General of India. (Majumdar, R.C., et al, 2009) This period coincides with the reign of the last two Mughal emperors: Akbar II or Akbar Shah, the 19th emperor, and his son, the 20th emperor, Bahadur Shah I or Bahadur Shah Zafar.

During the Crown era, the British Parliament directly governed India following the dissolution of the East India Company, with Queen Victoria assuming the title of Empress of India. The initial period spanned 78 years from November 1, 1858, to April 18, 1936, during which the highest administrative position was designated as Governor-General, and Viceroy from 1858. The subsequent period, following the Government of India Act 1935, lasted from 1937 to 1947, with the highest position termed Governor-General and Crown Representative. Significant urban centers during both eras included Fort William, which served as the capital, predating Calcutta. This fort functioned as the capital from

1858 until 1911, when it was relocated to New Delhi. The Crown established New Delhi as the eighth iteration of Delhi (the seventh having been created by the Mughals. This book delineates the chronology of Lucknow, which developed from the British Residency or Civil Lines from 1775 (era 1 – period 2). During this time, authority was transferred from the Nawab¹ of Faizabad, governor of Awadh (also spelled Oudh/Oude), and subsequently, with the Charter Act of 1853 (era 1 – period 3), military authority was transferred to Lucknow. (District Lucknow, 2023)

The majority of documentary evidence surrounding Awadh indicates that the East India Company effectively controlled the region from 1856. This book also corroborates Awadh's significance for both British and Indian interests and marks the inception of the events of 1857.

Intervening developments (era 1 – period 3) include: a) The Anglo-Sikh War in Punjab, which necessitated the redeployment of Company forces from Awadh and Bengal to engage the Sikh army. The second of these conflicts concluded in 1849, resulting in the annexation of Lahore by the Company (the final Indian territory to come under British control). b) The Company's successful implementation of telegraph technology in 1853, establishing communication between Calcutta and Agra. This text notes instances of telegraph line sabotage by members of the Indian army.

Regarding local Indian military forces under British command: the primary base camps were situated in Bengal and Awadh, facilitating the recruitment of local personnel. This book references certain ethnic groups and their communities in both India and Pakistan, specifically Gujars and Rajputs from Gujarat and Rajasthan, and Jats from Punjab. Before 1849, these groups primarily comprised Hindus and Muslims. Subsequently, the Sikhs emerged as a new demographic. These groups also participated in British-controlled territories in Southeast Asia, including Malaysia, Singapore, and Burma. The events of 1857 resulted in the defeat of

what the British termed a mutiny, but which India regarded as the first struggle for independence or revolutionary movement. A notable figure from Uttar Pradesh, Mangal Pandey – a sepoy of the Bengal Native Infantry – initiated the uprising (March 29) but was subsequently executed by hanging in Bengal (April 8). Uttar Pradesh venerates him as a great freedom fighter. The last Mughal emperor was ultimately exiled to Irrawaddy in Burma (December 8, 1858).

Conclusion

This article, which follows the timeline of British rule in India, can provide valuable insights for Thai readers to enhance their understanding of Indian history and politics during the time of the last Mughal emperor and the beginning of British colonial history. The analysis focuses on three primary dimensions: a) geographical shifts involving Kolkata, the capital of West Bengal state, Lucknow, the capital of Bihar state, and the New Delhi district of Delhi; b) advancements in communication technology, specifically the introduction of the telegraph by the British; and c) the pivotal moment in the transition from Mughal to British rule, marked by the uprising of Indian soldiers fighting for independence (1857 revolt). Following their defeat, the rebels initiated a period known as the British Crown, which lasted for 89 years from 1858 to 1947, with 1857 serving as the commencement year.

---

1 Nawab or Subadar or governor

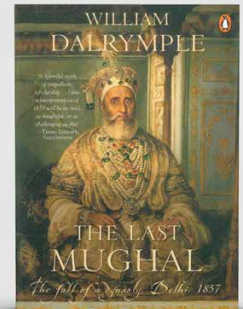
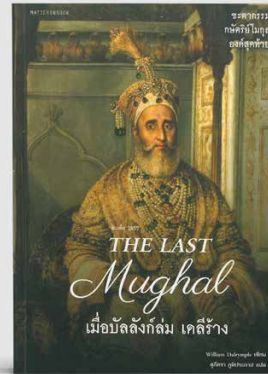
Reference

Dalrymple, William. 2007. **The Last Mughal: The Fall of a Dynasty, Delhi, 1857**. Haryana: Penguin Books India.

District Lucknow. 2023. **History**. <https://lucknow.nic.in/history/>

Majumdar, R.C., Raychaudhuri, H.C. and Datta, Kalikinkar. (2009). **An Advanced History of India**. 4th ed. Chennai: Macmillan India Press.

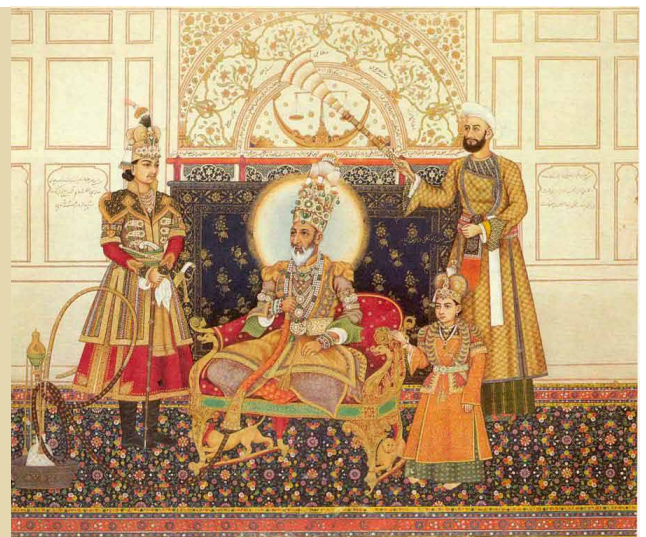
Mukherjee, Subhadip. 2023. <https://www.telegraph-india.com/my-kolkata/places/dargah-of-bahadur-shah-zafar-in-yangon-myanmar-where-the-last-mughal-emperor-rests-is-a-must-visit/cid/1926942>

Memorial of the last Mughal, Yangon (Mukherjee, Subhadip. 2023)

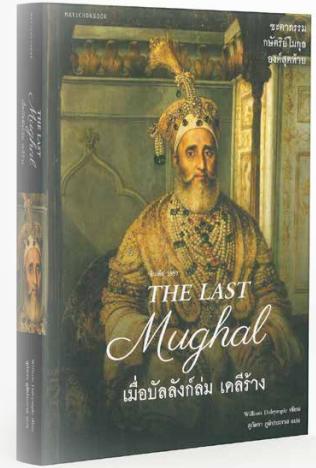
The Emperor Bahadur Shah II and two of his sons in 1838

(Opaque watercolor and gold on paper, by Ghulam 'Ali Khan)

เมื่ออ่านแล้ว ก็จะได้ค้นพบ รู้ลึกถึงเบื้องหลัง “เมื่อบัลลังก์ล่ม เกลีราง” (ฉบับแปลภาษาไทย ตอนที่ 2)¹

เมื่ออ่าน

จากหนังสือที่มีชื่อเสียง เรื่อง “The Last Mughal: The Fall of a Dynasty, Delhi, 1857” ของ William Dalrymple นักประวัติศาสตร์ชาวตะวันตก เผยแพร่เมื่อปี 2007 สำนักพิมพ์ Penguin Books India ต่อมา ปี 2023 สำนักพิมพ์มติชนได้เผยแพร่ฉบับภาษาไทย “เมื่อบัลลังก์ล่ม เกลีราง” แปลโดย สุพัตรา ภูมิประภาส สำหรับข้าพเจ้าแล้ว ถือว่าเป็นเรื่องที่น่าพึงพิศประวัติศาสตร์อินเดีย แสดงบริบท ทศวรรษ 1850 โดยปี 1858 เป็นปีสุดท้ายของบริษัทยุคบริติช

อินเดียตะวันออกและราชวงศ์มุกัล² แล้วเริ่มต้นยุคบริติชราช ทั้งนี้ บทความทำหน้าที่อธิบายต้นราชวงศ์มุกัล ซึ่งเป็น ตอนแรก ส่วนตอนนี้จะอธิบายเฉพาะต้นเรื่องของบริษัทยา หรือ ฝายอังกฤษ เพื่อที่จะให้ผู้อ่านได้รับบรรณรศของเนื้อหาใน หนังสือเล่มดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

เมื่อรู้

ประวัติศาสตร์ของฝายอังกฤษในอนุทวีปอินเดีย ขอ แบ่งเป็น 2 ยุค ที่มี 5 ช่วง คือ ยุคบริษัทยุคบริติชอินเดียตะวันออก 3 ช่วง กับยุคบริติชราช 2 ช่วง ทั้งนี้ พิจารณาเทียบชื่อ ภาษาอังกฤษและปีเหตุการณ์จากหนังสือ “An Advanced History of India” (Majumdar, Raychaudhuri, & Datta, 2009)³ ดังนี้

ยุคบริษัทยุคบริติชอินเดียตะวันออก ฉบับบัลลังก์ล่มฯ เรียกย่อว่า “คอมปานี” โดยช่วงที่ 1 ปี 1651 – 1773 (122 ปี) นับจากการก่อตั้งสถานีการค้าที่เซตเบงกอล สร้างป้อมวิล เลียมเป็นศูนย์กลางริมแม่น้ำฮูครี แต่ป้อมแรกอยู่ที่อินเดียใต้ และช่วงที่ 2 นับตาม *Regulating Act of 1773* ช่วงปี 1773 – 1828 (55 ปี)⁴ ตำแหน่งสูงสุดคือ *Governor-General of Fort William* หรือข้าหลวงใหญ่ ส่วนช่วงที่ 3 นับตาม

1 บทความตอนแรกได้เผยแพร่ใน India Calling Vol. XVI (2) 2024

2 บทความนี้พิจารณาสะกด “มุกัล” (Mughal) ส่วนในฉบับบัลลังก์ล่มฯ และเอกสารอื่นนิยมเรียกว่า “โมกุล” (Mogul)

3 หนังสือเป็นผลงานของคณะนักประวัติศาสตร์ชาวอินเดีย พิมพ์ครั้งแรกปี 1960 สำนักพิมพ์ Macmillan กรุงลอนดอน

4 Charter Act 1793 เป็นฉบับแรกของรัฐสภาอังกฤษ มีอายุ 20 ปี (1793 – 1813) โดยมีผลบังคับใช้กับสถานีทางการค้า 3 พื้นที่ คือ กัลกัตตา มัสทราส บอมเบย์ ต่อมา Charter Act 1853 ฉบับนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลา

Charter Act ช่วงปี 1833 – 1856 (23 ปี) ตำแหน่งสูงสุดคือ Governor-General of India เป็นช่วงบัลลังก์สุดท้ายของราชวงศ์มุกัล จักรพรรดิที่ 19 อักบาร์ที่ 2 (อักบาร์ ซาฮ์) พระบิดาของจักรพรรดิที่ 20 บฮาदुर ซาฮ์ที่ 2 (บฮาदुर ซาฮ์ ซฟร์)

ยุคบริติชราช รัฐสภาอังกฤษควบคุมการปกครองอนุทวีปโดยตรง (ยกเลิกบริษัทฯ) จักรพรรดิแห่งอังกฤษ คือ จักรพรรดินีวิกตอเรียทรงเป็นประมุข โดยช่วงที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 1858 ถึง 18 เมษายน 1936 (78 ปี) ตำแหน่งสูงสุดคือ Governor-General and Viceroy ส่วนช่วงที่ 2 Act of 1935 ปี 1937 – 1947 (10 ปี) ตำแหน่งสูงสุดคือ Governor-General and Crown Representatives

ทั้งสองยุคผูกพันกับเมืองสำคัญ นั่นคือ ป้อมวิลเลียม เป็นศูนย์กลางการค้าและอำนาจของบริษัทฯ จากนั้นก็พัฒนาขยายเป็นนครกัลกัตตา¹ เมืองหลวงของอาณานิคมอังกฤษ อนุทวีปอินเดียตั้งแต่ปี 1858 จากนั้น ปี 1911 ย้ายมาสร้างนครใหม่เป็นนครที่ 8 “นิวเดลี” ของกรุงเดลี ส่วนนครที่ 7 สร้างโดยราชวงศ์มุกัล

ดังนั้น ฉบับบัลลังก์เก่าฯ ได้ลำดับเหตุการณ์ช่วงเวลาที่มีศูนย์กลางทางการเมืองของบริติชบริติช ที่นครลัคเนา พัฒนามาจากเขตเรสซิเดนซ์ของอังกฤษตั้งแต่ปี 1775 (ยุคที่ 1 ช่วงที่ 2) คราวนั้นได้แยกอำนาจนาบ² ราชสำนักไพชาบาด ศูนย์กลางเขตอวัธ³ ซึ่งเขตพลเรือนของอังกฤษ เรียกว่า Civil Lines หรือ British Residents ในเล่มนี้กล่าวถึงเขตเดลีกลางในกรุงเดลี กับนครลัคเนาในเขตอวัธ (รัฐพิหารในปัจจุบัน)

กองทัพฝ่ายอังกฤษในอนุทวีปอินเดีย ทหารอินเดียในสังกัดบริษัทฯ แบ่งเป็น 2 กอง คือ ทหารราบหรือชีปอย กับทหารม้าหรือโซวาร์ กองทัพเบงกอลส่วนใหญ่มาจากเขตอวัธ นับจากเริ่มสร้างป้อมวิลเลียมปี 1651 (ยุคที่ 1 ช่วงที่ 1) จากนั้น สงครามครั้งแรกปี 1757 เรียกว่า Palashi War (หรือ Plassey)

เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ฝ่ายอินเดียคือนาวาเบงกอล ศูนย์กลางที่นครมูร์ชิดาบาด⁴ แต่ก็แพ้สงคราม ส่งผลให้เขตเบงกอลหนึ่งส่วนอยู่ใต้อาณัติของบริษัทฯ มีสิทธิ์แต่งตั้งนาวาบ จากนั้น ปี 1764 เกิดสงคราม Buxar War โดยฝ่ายอินเดียพ่ายแพ้หลวงมุกัล นาวาเบงกอล นาวาบาวัธ แต่ก็พ่ายแพ้อีก ส่งผลให้เบงกอล พิหาร โอริสา (ตามรัฐในปัจจุบัน) อยู่ภายใต้อาณัติของบริษัทฯ กระทั่งกับอำนาจนครไพชาบาด ซึ่งบริษัทฯ เลือกนครลัคเนาเป็นเขตเรสซิเดนซ์ กระทั่งปี 1775 (ยุคที่ 1 ช่วงที่ 2) จึงย้ายไปนครลัคเนา (District Lucknow, 2023)

สำหรับเขตอวัธ เอกสารต่าง ๆ ชี้ว่าบริษัทฯ ได้ครอบครองจริงเมื่อปี 1856 เช่นเดียวกับฉบับบัลลังก์เก่าฯ ก็สนับสนุนว่า เป็นพื้นที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งอังกฤษและอินเดีย เป็นต้นเหตุการณ์ปี 1857

ในระหว่างนั้น (ยุคที่ 1 ช่วงที่ 3) มีเหตุการณ์ที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญคือ (ก) สงครามใหญ่ที่ปัญจาบเรียกว่า Anglo-Sikh War โดยบริษัทฯ ยกทัพจากเขตอวัธกับเขตเบงกอลไปรบกับกองทัพชาวสิกข์ ผลสงครามครั้งที่ 2 ปี 1849 บริษัทฯ ยึดครองราชสำนักลาสซอร์ ถือเป็นดินแดนสุดท้ายของอนุทวีปอินเดียที่อยู่ภายใต้อาณัติ (ราว 7 ปี ก่อนเกิดเหตุการณ์ปี 1857) (ข) บริษัทฯ ติดตั้งเสาโทรเลขสำเร็จเมื่อปี 1853 ทำให้การสื่อสารครอบคลุมทั้งกัลกัตตาและอัครา ซึ่งชีปอยเริ่มต้นตัดสัญญาณการสื่อสารก่อน

กองทหารชาวพื้นถิ่นอินเดียในฝ่ายอังกฤษ ฐานทัพใหญ่ของบริษัทบริติชฯ ที่เขตเบงกอลกับเขตอวัธ รับชาวพื้นถิ่นเป็นทหาร ขอยกตัวอย่างกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ชาวคุชรา (Gujars) กับชาวราชนปุต (Rajputs) ในรัฐคุชราตกับรัฐราชสถานปัจจุบัน ชาวญาด (Jats) ในรัฐปัญจาบ ซึ่งกล่าวถึงในฉบับบัลลังก์เก่าฯ ทั้งนี้ ก่อนปี 1849 ทหารมาจากชุมชนฮินดูกับชุมชนมุสลิม และหลังปี 1849 ก็มีชาวสิกข์เป็นกลุ่มใหม่ และเป็นกลุ่มที่มีชื่อเสียง ภายหลังได้เข้าประจำการใน

- 1 กัลกัตตาเป็นศูนย์กลางเบงกอลตะวันตก ธากาเป็นศูนย์กลางเบงกอลตะวันออก หลังจากการแบ่งแยกประเทศเมื่อปี 1947 กัลกัตตาเป็นนครเอกรัฐเบงกอลตะวันตกของอินเดีย และปี 2000 เปลี่ยนชื่อตามภาษาเบงกาลีเป็นนครโกลกาตา
- 2 ตำแหน่งนาวาบ มีอำนาจปกครองนคร ส่วนใหญ่เป็นเชื้อพระวงศ์ โดยรับตำแหน่งสุบาदारหรือผู้ว่าราชการประจำเขต
- 3 เดิมเรียก อวัธหรือเออร์ ปัจจุบันคือนครลัคเนา นครเอกของรัฐอุตตรประเทศ
- 4 ทศวรรษ 1710 ย้ายศูนย์กลางจากนครธากาไปยังนครมูร์ชิดาบาด โดยไม่เป็นประเทศราชของราชวงศ์มุกัล แต่ทศวรรษ 1750 นาวาเบงกอลมีความขัดแย้งกับฝ่ายอังกฤษ นำไปสู่สงครามครั้งแรก Palashi War

อาณานิคมอังกฤษในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งมาเลเซีย สิงคโปร์ และเมียนมา

เหตุการณ์จลาจล ปี 1857 จะมีความหมายอย่างไร ฝ่ายอินเดียถือว่าเป็นการต่อสู้เพื่ออิสรภาพครั้งแรก ทหารนายหนึ่งจากรัฐอุตตรประเทศชื่อ มังคัล ปานเดย์ (Mangal Pandey) สังกัดกองทหารราบเบงกอล เป็นแกนนำสำคัญของจุดเริ่มต้น (29 มีนาคม 1857) เมื่อฝ่ายแพ้กี้ถูกตัดสินโทษแขวนคอที่เบงกอล (8 เมษายน 1857) ภายหลังยกย่องให้เป็นนักต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ส่วนจักรพรรดิราชวงศ์มุคัล อยู่ภายใต้การจ้องจ่าที่ลุ่มน้ำอรวดี (8 ธันวาคม 1858) อย่างไรก็ดี ผู้คนส่วนใหญ่นิยมเรียกผู้พ่ายแพ้ว่าเป็นกบฏ

สรุป

ลำดับเหตุการณ์ของฝ่ายอังกฤษในอนุทวีปอินเดีย แสดงให้เห็นถึงจุดเปลี่ยน คือ ก) จุดเปลี่ยนในมิติพื้นที่ 3 แห่ง คือ นครโกลกาตา รัฐเบงกอลตะวันตก นครลัคเนา รัฐพิหาร และนครนิวเดลีในกรุงเดลี ข) จุดเปลี่ยนมิติเทคโนโลยีการสื่อสารของอังกฤษคือ โทรเลข ค) จุดเปลี่ยนที่พลิกผันของจักรพรรดิมุคัลและอินเดียคือ การจลาจลกับทหารอินเดียต่อสู้เพื่ออิสรภาพ การพ่ายแพ้ก็กลายเป็นกบฏต่ออังกฤษ อย่างไรก็ดี ปี 1857 นับเป็นการเริ่มต้นของยุคบริติชราช 89 ปี ช่วงปี 1858 – 1947

รายการอ้างอิง

Dalrymple, William. (2007). *The Last Mughal: The Fall of a Dynasty, Delhi, 1857*. Haryana: Penguin Books India.

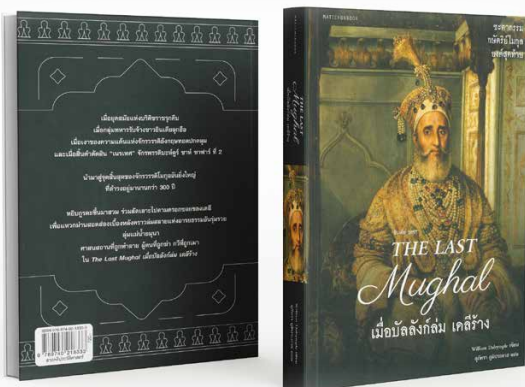
District Lucknow. 2023. *History*. <https://lucknow.nic.in/history/>

Majumdar, R.C., Raychaudhuri, H.C. and Datta, Kalikinkar. (2009). *An Advanced History of India*. 4th ed. Chennai: Macmillan India Press.

สุพัตรา ภูมิประภาส. (2566). *เมื่อบัลลังก์ล่ม เดลีร้าง*. กรุงเทพฯ: มติชน.

ดวงตราไปรษณียากรของอินเดีย ปี 1984 เป็นที่ระลึกนักต่อสู้อิสรภาพ Mangal Pandey (ปี 1857)

อ่านบทความตอนแรก (ฉบับ pdf) ใน India Calling Vol. XVI (2) 2024